

Novo mogućnosti radara za plovljenje u magli

Svaki pomorac zna koliko vrijedi radar i njegovo pokazivanje kad se brod nađe u gustom magli Kanala ili New Foudlanda, ili bilo gdje drugdje gdje su magle dugotrajne i česte. Zlokobno pištanje brodskih sirena čine navigaciju u takvim uslovima dramatičnom i često bremenitom tragedijom. Stoga nije čudo da se baš za ovakve uslove traže uvijek sve bolja rješenja.

Svojevremeno je objavio vrlo interesantan članak po pitanju protivsudarnog problema kapetan francuske trgovačke mornarice, R. Pugnet. Ovaj iskusni kapetan duge plovidbe bio je dugogodišnji komandant francuskog transatlantika, ponosa francuske trgovačke putničke flote »Normandie«. Ovaj članak je plod dugogodišnjeg iskustva i korijenitog poznavanja glavnog uzroka sudara na moru u magli. Članak je autor objavio u suradnji sa svojim upraviteljem stroja, inženjerom P. Nelliem.

Poznato je naime da ne pretstavlja toliko problem izbjegnuti sudar ako se radi o susretanju svega dvaju brodova. Čim se je plotovanjem na ploteru dobio kurs i brzina susretnutog broda manevar izbjegavanja postaje prost. Stvar se komplicira i postaje teža, ako se radi o više brodova, jer je potrebna spremnost i brzina, te brz refleks za takvu situaciju. Naravno, nije potrebno poznavanje kursa brodova u stepen, dovoljno bi bila i tačnost od 10 stepeni.

Autori navedenog članka predlažu jednu dodatnu spravu na mostu uz radar. Ova bi sprava mogla jednostavno da se izvede. Ona bi automatski za plovljenja u magli emitovala zvučne signale ovisno o kursu kojim brod vozi. Autori predlažu da to budu signali za glavne kurseve u četiri kvadranta i da se oni međunarodno pravno normiraju, te tako ozvaničeni budu neka vrst međunarodno priznatih signala i poznatih svakom brodu bez obzira na nacionalnost.

Po ovom interesantnom i po mom mišljenju prijedlogu vrijednom ozbiljne pažnje, oficir straže morao bi samo da

pokazatelj na automatskom aparatu postavi na brojku kursa kojim brod momentalno vozi. U tom času bi automatski odašiljač počeo da emituje zvučne signale predviđene za taj kurs, odnosno za najbliži glavni kurs momentalnom kursu, a koji je predviđen u međunarodnoj tablici zvučnih signala u magli. Ovu tablicu autori predlažu da se prihvati i ozvaniči. Naravno da bi na ovaj način bilo moguće brže saznati za kurs susretnutog broda.

Postavlja se problem kako će to izgledati gdje više brodova pišti sirenama, tko će takav »koncert« odgonetnuti. Bilo bi vrlo interesantno čuti mišljenja kapetana praktičara po ovom pitanju. Smatram da ne bi trebalo biti odviše skeptičan prema ovom prijedlogu, jer bi on u svakom slučaju olakšao mnoge situacije, gdje se radi o dva, tri ili četiri broda, jer bi se prema jačini i smjeru odakle dolazi zvuk signala mogla vršiti identifikacija. Naravno, tamo gdje daje signale sila brodova, malo može pomoći i ovaj prijedlog.

Prilikom mijenjanja kursa, pokazatelj na aparatu oficir straže bi micao na novi kurs i počeli bi se emitovati novi signali. Autori predlažu da se signali emituju i putem radia, te kombinovano i jedno i drugo. Bilo bi interesantno čuti mišljenja kapetana i o ovom problemu.

Autori preporučuju i opremanje brodova radio-stanicama malog dometa tako zvanim TOKI-VOKI stanicama. Njima bi brodovi mogli da između sebe utvrđenim međunarodnim signalima izmijenjuju podatke o plovidbi međusobno ili naravno fonijom engleski. Do razgovora bi došlo odmah po radarskom otkrivanju.

Svakako da će praksa naći neka rješenja i za ovaj problem, suvremena elektronska i radio sredstva omogućavaju ipak da se stvori bolja situacija nego što je to sada, ali naravno sa međunarodno pravnim normiranjem ne ide stvar tako brzo. Međutim, ovi prijedlozi upravo to iziskuju.